

DEPREMLERİN FİNANSAL SİSTEM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: 6 ŞUBAT DEPREMLERİ SONRASI BANKACILIK VE SİGORTA SEKTÖRLERİNİN DAYANIKLILIĞI

THE IMPACT OF EARTHQUAKES ON THE FINANCIAL SYSTEM: RESILIENCE OF THE BANKING AND INSURANCE SECTORS AFTER THE FEBRUARY 6 EARTHQUAKES

Murat ŞENGÖZ^{a*}

^{a*} Sorumlu Yazar, Dr. muratsengoz74@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6597-0161.

MAKALE BİLGİLERİ

Makale Tarihi: 13.10.2025
Gönderilme Tarihi: 17.11.2025
Düzenleme Tarihi: 26.11.2025

Anahtar Kelimeler: Deprem Ekonomisi, Finansal Dayanıklılık, Bankacılık Sektörü, Sigorta Sektörü
Jel Kodları: G53, D14, D91

ARAŞTIRMA MAKALLESİ

BENZERLİK/ PLAGIARISM

Ithenticate: %2

ÖZET

6 Şubat 2023'te Türkiye'nin güneydoğusunda meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler, yalnızca fiziksel yıkıma neden olmakla kalmamış, ülkenin finansal sisteminde de önemli yapısal etkiler yaratmıştır. Bu çalışma, afetin ardından bankacılık ve sigorta sektörlerinde ortaya çıkan kurumsal, yönetsel ve finansal değişimleri kapsamlı bir biçimde irdelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada hem resmi istatistikler hem de banka yöneticileri, sigorta temsilcileri ve kamu otoriteleriyle yürütülen görüşmelerden elde edilen veriler bir arada değerlendirilmiştir. Analizler, Türkiye'de finansal sistemin afetlere karşı dayanıklılık kapasitesinin sınırlı olduğunu ve dijital altyapı, sigorta kapsamı ile kamu müdahalelerinin mevcut yapısının geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bankacılık sisteminde hizmet sürekliliği, fiziki şube kayıpları ve dijital erişim sorunlarıyla sınırlanırken, sigorta sektöründe teminat eksiklikleri ve düşük farkındalık, risk paylaşımının etkinliğini kısıtlamaktadır. Ayrıca, kamu-özel iş birliği mekanizmalarının güçlendirilmesi ve finansal okuryazarlığın artırılması, kriz sonrası dayanıklılığın temel bileşenleri olarak öne çıkmaktadır. Bu çerçevede çalışma, Türkiye'nin finansal sisteminde afetlere karşı direnç geliştirilmesi için dijitalleşme, sigorta reformları ve kamu-özel koordinasyonunun bütüncül olarak ele alınmasını önermektedir. Önerilen yaklaşım, finansal hizmetlerin sürekliliğini sağlarken, kriz yönetimi kapasitesini güçlendirecek ve toplumsal güven ile kapsayıcılığı artıracak bir çerçeve sunmaktadır.

ARTICLE INFO*Article history:**Received 26.10.2024**Revised 17.11.2025**Accepted 26.11.2025**Keywords:* Earthquake
Economics, Financial
Resilience, Banking Sector,
Insurance Sector
Jel Codes: G53, D14, D91**ABSTRACT**

The earthquakes centered in Kahramanmaraş on February 6, 2023, which affected eleven provinces in southeastern Türkiye, not only caused extensive physical destruction but also had significant structural impacts on the country's financial system. This study aims to comprehensively examine the institutional, managerial, and financial changes that emerged in the banking and insurance sectors in the aftermath of the disaster. The research integrates official statistics with insights gathered through interviews with bank managers, insurance representatives, and public authorities. The analysis reveals that the resilience of Türkiye's financial system remains limited, highlighting the urgent need to enhance digital infrastructure, expand insurance coverage, and strengthen public interventions. The banking sector faced challenges in maintaining service continuity due to branch losses and restricted digital access, while the insurance sector suffered from coverage gaps and low public awareness, limiting effective risk-sharing. Furthermore, reinforcing public-private partnerships and improving financial literacy are identified as critical components for post-crisis resilience. Accordingly, the study advocates a holistic approach to strengthening Türkiye's financial system against disasters, emphasizing digitalization, insurance reforms, and enhanced public-private coordination. Implementing these measures is expected to ensure continuity of financial services, improve crisis management capacity, and foster societal trust and financial inclusion.

1. GİRİŞ

Doğal afetler yalnızca fiziksel yıkımlara yol açmakla kalmaz, aynı zamanda ekonomik sistemleri dönüştüren ve finansal yapıları sıyan karmaşık süreçlerdir. Afet sonrası ekonomik ve finansal sistemlerin dayanıklılığı, bireylerin ve kurumların yanı sıra devletlerin sürdürülebilir kalkınma kapasitesinin de temel belirleyicisi haline gelir. Depremler ve ani şoklar, finansal piyasalarda likidite daralmalarına, sigorta sektöründe tazminat yüklerinin artmasına, kredi sistemlerinde takip oranlarının yükselmesine ve makroekonomik belirsizliğe yol açabilir. 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye'nin güneydoğusunda meydana gelen ve büyüklüğü 7,6 ile 7,7 arasında değişen iki büyük deprem, hem insani açıdan trajik sonuçlar doğurmuş hem de Türkiye'nin ekonomik ve finansal sistemini derinden etkilemiştir. On bir ili kapsayan bu afetin, Türkiye ekonomisinin yaklaşık %10'unu oluşturan bir bölgeyi etkilediği, 50 binden fazla insanın hayatını kaybettiği ve 100 milyar doları aşan ekonomik kayıplara yol açtığı ifade edilmiştir. Bu noktada ifade edilebilir ki, söz konusu afet pek tabi olarak finansal sistem üzerinde de şok dalgaları oluşturmuştur.

Bankacılık ve sigorta sektörü, ekonomik sistemin en stratejik alanlarından biri olup, kırılma düzeyi ülkeden ülkeye ve zamana göre değişmektedir. Afet sonrası toparlanma sürecinde bu sektörlerin fonksiyonlarını sürdürebilme kapasitesi hem bireysel hem de kurumsal toparlanmanın hızını belirlemektedir. Kredi sistemlerinin devamlılığı ticari işletmelerin yeniden ayağa kalkması için gereklidir; sigorta tazminat süreçlerinin hızlı ve güvenilir yürütülmesi ise vatandaşların güven duygusunu pekiştirmektedir.

Afetlerin yalnızca fiziksel yıkımlara değil, aynı zamanda ekonomik ve toplumsal düzeyde kalıcı olumsuz etkilere yol açtığı uluslararası literatürde de vurgulanmaktadır (Kılıç, 2021, Skladal ve Jiri, 2019). Bu bağlamda, finansal sistemlerin kırılma düzeyi ve afet sonrası toparlanma kapasiteleri farklı teorik çerçevelerle açıklanmıştır. Örneğin, Rothschild (1970: 225-243) artan risk kavramıyla finansal sistemlerin belirsizlik karşısındaki kırılma düzeyini ortaya koyarken, Rothschild ve Stiglitz (1976: 629-649) sigorta piyasalarında bilgi asimetrisinin risk paylaşımını sınırladığını göstermiştir. Kimball'ın (1990: 53-73) geliştirdiği ihtiyatlı tasarruf teorisi ise, afetler sonrasında bireylerin riskten kaçınma eğilimlerinin artmasının finansal sistemler üzerindeki baskıyı yoğunlaştırdığını ileri sürmektedir.

Dolayısıyla, afetlerin makroekonomik sonuçlarının incelenmesi kadar, mikro düzeyde bölgesel işletmeler ve hanehalkı üzerindeki etkilerinin de değerlendirilmesi gerekmektedir (Aktürk, 2020: 1-18, Avdar, 2020: 45-60, Şöhret, 2022: 678-699). Örneğin, Japonya'daki 2011 Tohoku Depremi sonrasında, sigorta sistemlerinin yaygınlığı ve önceden tanımlı devlet müdahale planları afet sonrası hızlı finansal toparlanmayı

sağlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde Katrina Kasırgası sonrası sigorta ve kredi sistemlerinin işleyişi, federal devlet destek programları ile güçlendirilmiş ve finansal toparlanma süreci hızlanmıştır (IFRC, 2023). Yeni Zelanda'da 2010–2011 Canterbury depremleri sonrasında sigorta ve devlet müdahale planları sayesinde yerel bankacılık ve kredi sistemleri kısa sürede normal seviyelerine dönmüştür. Bu karşılaştırmalar, Türkiye'deki yapısal eksikliklerin uluslararası bağlamda daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.

Türkiye'de sigorta kapsayıcılığının sınırlı olması ve afet sonrası kamu müdahale planlarının önceden tanımlanmamış olması, hızlı toparlanma mekanizmalarının eksikliğini ortaya koymaktadır (AFAD, 2015, IFRC, 2023). Ulusal ve uluslararası literatürden elde edilen bulgular, Türkiye'de afet sonrası finansal sistemin dayanıklılığının artırılmasında sigorta yaygınlığı, kamu müdahalesi ve mikro veri analizlerinin kritik önemde olduğunu göstermektedir.

Finansal dayanıklılık, bir finansal sistemin dışsal şoklara doğal afetler, pandemi, finansal kriz gibi karşı gösterdiği esneklik, uyum sağlama kapasitesi ve yeniden yapılanma yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Bankacılık sektörü açısından bu kavram; kredi risk yönetimi, likidite desteği, şube ağlarının fiziksel erişilebilirliği ve dijital bankacılık altyapısının yeterliliği ile ölçülürken, sigorta sektörü açısından poliçe penetrasyonu, reasürans kapasitesi, tazminat ödeme süreleri ve hukuki düzenlemelere dayalı işleyiş süreçleri ön plana çıkmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerde, sigorta penetrasyonunun düşük, dijitalleşmenin sınırlı ve risk değerlendirme modellerinin eksik olması durumunda, afet sonrası finansal toparlanma süreci gecikmektedir (Cummins ve Mahul 2009: 1-38, Skladal ve Jiri 2019, Kılıç 2021). Ne var ki Türkiye bağlamında, ülkede yaygın ve ulaşılabilir bir zorunlu deprem sigortası pratiği olmasına rağmen, poliçe sahibi olmanın önemi konusundaki bilincin halen yeterli seviyede olmadığı ifade edilmektedir (AFAD, 2015, IFRC, 2023).

6 Şubat 2023 depremlerinin ardından, deprem bölgesinde bankacılık faaliyetlerinde önemli aksaklıklar görülmüştür. Türkiye Bankalar Birliği (TBB) verilerine göre, afet bölgesindeki 916 şubenin 407'si ve 4.345 ATM'nin 1.087'si deprem nedeniyle hizmet veremez hâle gelmiştir; bankalar mobil ve konteyner şubelerle ek hizmet birimleri kurarak finansal erişimin devamını sağlamıştır (TBB, 2024). Ayrıca, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), 07 Şubat 2023 tarihli 10503 sayılı Kurul Kararı ile deprem bölgesinde ikamet eden veya iş yeri olan müşterilere 6 ay süreyle kredi ödemeleri için vade esnekliği ve kredi kartı taksitlendirme kolaylıkları tanımıştır (BDDK, 2023). DASK (Zorunlu Deprem Sigortası) verilerine göre Türkiye genelinde yaklaşık 11,3 milyon konut sigortalı ve sigortalı konut oranı yaklaşık %56'ya ulaşmıştır; bu durum, ülke çapında deprem riskine karşı önemli bir güvence oluşturmaktadır (Anadolu Ajansı [AA], 2025).

Bu çalışma, afet sonrası finansal sistemin kurumsal dayanıklılığını değerlendirmek amacıyla, hipotezleri bütüncül bir çerçevede ele almaktadır. Araştırmada ilk olarak, kamu müdahalelerinin bankacılık ve sigorta sektörlerinin toparlanma kapasitesini anlamlı biçimde artırıp artırmadığı incelenmektedir. İkinci olarak, sigorta penetrasyonu ve poliçe kapsamının geniş olduğu bölgelerde finansal toparlanma süresinin daha kısa olup olmadığı değerlendirilmektedir. Üçüncü olarak ise dijital bankacılık ve sigorta altyapısının güçlü olduğu bölgelerde hizmet erişimi ve mali iyileşmenin daha hızlı gerçekleşip gerçekleşmediği araştırılacaktır. Bu hipotezler, Türkiye'de afet sonrası finansal sistemin dayanıklılığını etkileyen temel faktörleri belirlemeyi amaçlamakta olup nicel veriler ile nitel görüşmelerin bütüncül bir analizine dayanarak test edilecektir (Şöhret, 2022: 678-699).

Çalışmanın özgün katkıları, afet-sonrası finansal istikrarın kurumsal boyutta kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi, bölgesel banka ve sigorta performanslarının karşılaştırmalı analizi ve nitel veri ile politika uygulamalarının eleştirel değerlendirilmesini içermektedir. Ayrıca, Doğal Afet Sigortaları Kurumu ve benzeri sistemlerin kapasite analizleri yapılmakta ve Türkiye'de sigorta penetrasyonu ile kamu müdahalesinin etkinliği bağlamında politika önerileri geliştirilmektedir. Bu kapsamda, çalışmanın hem ulusal hem de uluslararası literatüre önemli bir katkı sağlaması hedeflenmektedir.

2. YÖNTEM

Bu araştırma, 6 Şubat 2023 depremleri sonrasında Türkiye'de bankacılık ve sigorta sektörlerinin kurumsal dayanıklılığını değerlendirmek amacıyla karma yöntemli bir tasarım ile yürütülmüştür. Nicel veriler, BDDK, DASK, TBB, TÜİK ve TSB'den elde edilen toplam kredi hacmi, takipteki krediler oranı, ATM ve şube erişimi, sigortalı konut sayısı, poliçe yaygınlığı, tazminat başvuru ve ödeme oranları ile kamu destekleri gibi

göstergelere dayanmaktadır. Bu veriler, 1999 Marmara Depremi sonrası toparlanma performansı ile karşılaştırılarak finansal dayanıklılık ve müdahale etkinliği tarihsel perspektifte analiz edilmiştir.

Nitel veri boyutu, dört banka bölge yöneticisi, üç kamu kurumu temsilcisi, üç sigorta şirketi yöneticisi ve iki akademisyen olmak üzere toplam 12 katılımcı ile Zoom üzerinden yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelere dayanmaktadır. Görüşme kayıtları içerik analizine tabi tutulmuş ve yedi ana tema belirlenmiştir: fiziksel erişim sorunları, dijital altyapı eksiklikleri, düşük sigortalılık oranları, kamusal müdahale yetersizlikleri, reasürans-tazminat baskıları, risk farkındalığı eksikliği ve dayanıklı finansal yapı önerileri.

Hipotez testlerinde;

- H1, kamu müdahalelerinin (mobil/konteyner şubeler, kredi ertelemeleri, limit artırımları) toparlanmaya etkisini kredi hacmi, takipteki kredi oranı ve tazminat ödeme göstergeleri üzerinden,
- H2, sigorta penetrasyonu ile finansal toparlanma süresi arasındaki ilişkiyi,
- H3 ise dijital altyapı ve hizmet erişiminin mali iyileşme hızına etkisini incelemiştir.

Nicel örneklem afet bölgesindeki 11 ili kapsamış, nitel örneklem ise amaçlı örnekleme ile sektörün en deneyimli uzmanlarından oluşturulmuştur. Veriler anonimleştirilmiş, katılımcı doğrulaması yapılmış ve kodlayıcılar arası uyum oranı %88 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmanın başlıca sınırlılıkları; nitel görüşme sayısının sınırlı olması, bazı finansal verilerin toplulaştırılmış biçimde sunulması ve depremin uzun vadeli etkilerinin henüz ölçülememesidir. Buna rağmen, karma yöntem yaklaşımı hipotezlerin sınanmasına ve sektörlerin kurumsal dayanıklılığının kapsamlı biçimde değerlendirilmesine olanak sağlamıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde, 6 Şubat 2023 depremlerinin Türkiye’de bankacılık ve sigorta sektörlerinde yarattığı kurumsal ve operasyonel etkiler, hem nicel göstergelerle hem de açık uçlu sorularla elde edilen nitel temalar bağlamında bütünlük olarak analiz edilmektedir. Veriler, afet öncesi ve sonrası dönemleri kapsayacak şekilde 1999 Marmara Depremi sonrası verilerle mukayeseli biçimde ele alınmaktadır.

3.1. Ekonomik Kırılganlık

Türkiye, sık yaşanan depremler nedeniyle yüksek ekonomik kırılganlık riski taşımaktadır. Ancak mevcut sigorta sistemi bu riski yeterince azaltamamaktadır. Çelen (2013: 41-68) ve Özüdoğru (2017: 38-47), afetlerin kamu maliyesi üzerindeki yükünün önemli olduğunu ve sigorta sisteminin bu yükü hafifletmede yetersiz kaldığını vurgulamaktadır. Türkeş ve Deniz (2010: 996-1020) ile Altun (2019: 75-98) ise farklı afet türlerinin sigorta sektörü üzerindeki etkilerini ve sistemin bu tür olaylara karşı duyarlılığını tartışmaktadır. Bu bağlamda, DASK kapsamındaki sınırlı sigortalılık oranlarının, literatürde belirtilen risk paylaşım yetersizlikleriyle paralellik gösterdiği ifade edilebilir.

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinin ardından, afet bölgelerindeki bankalarda kredi hacminde %18 düşüş, takipteki kredilerde ise %2,6 artış gözlemlenmiş, (TCMB, 2023; HMB, 2023a; HMB, 2023b), afet sonrası mobil bankacılık işlemleri ise %92 oranında düşmüş, fiziksel erişim sorunları kredi ödemelerinin gecikmesine doğrudan yansımıştır (Sabırsız ve Şöhret, 2024: 571-597). Bu değerler, 1999 Marmara Depremi ile karşılaştırıldığında, %22 kredi daralması, %5,1 takipteki kredi artışı ile finansal sistemin kısmi direnç geliştirdiğini göstermektedir.

Sigorta alanında, DASK kapsamındaki sigortalılık oranı afet bölgelerinde ülke geneli ile paralellik göstermektedir; bu oran, 1999’daki devlet destekli tazminat sistemi ile karşılaştırıldığında sınırlı bir kapsama işaret etmektedir (DASK, 2023). Bu durum, ekonomik kayıpların büyük bir kısmının sigorta ile karşılanamadığını ve toplumsal mali risklerin arttığı bilgisini teyit etmektedir (Özüdoğru, 2017; Özüdoğru ve Çetin, 2017: 38-47, Hamurcu 2022: 428-442, Çilingir 2022: 45-63, İslamoğlu ve Şeker, 2024: 228-242). Bu noktada yapılan çalışmalarda Ömür (2023: 78-95), koşullu yükümlülüklerin yetersizliğinin devletin ekonomik yükünü artırarak afet sonrası mali toparlanmayı yavaşlattığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, Doğan ve Dinç (2022: 44-56), finansal sistemdeki belirsizlik ve risk paylaşım eksikliklerinin, afet sonrası ekonomik kırılganlığı derinleştirdiğini belirtmektedir. Bu hususiyetiyle yapılan analizler, düşük sigortalılık oranlarının yalnızca

ekonomik kayıpları artırmakla kalmadığı, aynı zamanda toplumsal güveni ve finansal kapsayıcılığı da zayıflattığına dair genel kabul görmüş verileri doğrulamaktadır.

Düşük sigortalılık oranları ve sınırlı kamu müdahaleleri, afetlerin ekonomik ve finansal etkilerini derinleştirmektedir. Bu noktada münhasıran 2023 Kahramanmaraş depremi sonrası hisse senedi piyasasında %6,3 değer kaybı gözlenmiş, benzer şekilde 2020 İzmir depreminin ardından sigorta sektörü hisseleri ortalama %4,8 düşüş göstermiştir. Bu durum, afetlerin yalnızca fiziki kayıplara değil, aynı zamanda finansal piyasaların istikrarına da ciddi etkiler yaptığını göstermektedir. Bu kapsamda literatürde özellikle iklim değişikliği ve doğal afetlerin sigorta sektörü üzerindeki uzun dönemli etkileri vurgulanmakta; bu çerçevede prim yapılandırılmaları ve reasürans kapasitesinin stratejik önemi ortaya konmaktadır. (Altun, 2019: 75-98; Hamurcu, 2022: 428-442; Aksoy, 2024: 213-228; Sabırsız ve Şöhret, 2024: 571-597; Torusdağ, 2024: 409-423). Bu veriler Tablo 1’de karşılaştırmalı olarak özetlenmiştir. Tablo 1, afetlerin makroekonomik etkilerini ve ilgili kamu müdahalelerini karşılaştırmalı olarak sunmaktadır. Görüldüğü gibi, 2023 müdahaleleri daha organize ve hızlı olmasına rağmen, ekonomik etkiler hâlâ kayda değerdir.

Tablo 1. Makroekonomik Etkiler ve Kamu Müdahaleleri Karşılaştırması

Deprem	GSMH Etkisi (%)	İhracat Etkisi (%)	Büyüme Etkisi (%)	Kamu Müdahalesi Notu
1999 Marmara	-2,5	-1,8	-2,1	Acil tazminat fonları, sınırlı koordinasyon
2023 Kahramanmaraş	-1,8	-1,2	-1,5	KGF destekleri, kredi ertelemeleri, DASK ödemeleri

Kaynak: TCMB (2023), HMB (2023a), HMB (2023b), Yazarın Derlemesi.

Bu bahiste denilenilir ki, Türkiye’de doğal afet sigortacılığı mevcut haliyle ekonomik kırılma azaltmada sınırlı bir rol oynamaktadır. Kredi kullanımındaki azalma, aktif dengelerinin bozulması ve borç geri ödeme sürelerinin uzaması gibi parametreler dikkate alındığında, sigorta sisteminin sadece risk paylaşımı değil, aynı zamanda ekonomik toparlanma kapasitesini artıracak şekilde yeniden yapılandırılması gerektiği görülmektedir.

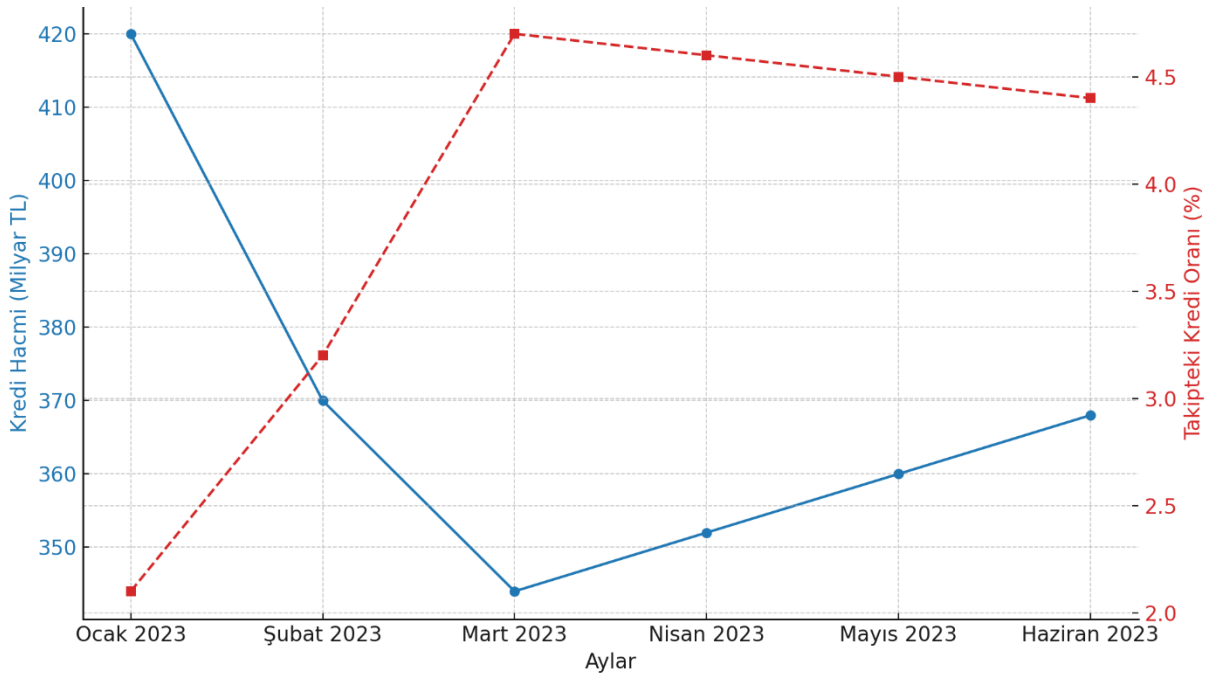
3.2. Bankacılık Sektörü Üzerindeki Etkiler

Depremden etkilenen 11 ilde afet öncesi dönemde (Ocak 2023) toplam ticari ve bireysel kredi hacmi 420 milyar TL olarak kaydedilmiş, deprem sonrası ilk üç aylık dönemde ise bu miktar 344 milyar TL seviyesine gerilemiştir. Bu azalma, yayımlanan verilerin karşılaştırılmasıyla hesaplanmış ve kredi hacmindeki daralmanın yaklaşık %18 oranında olduğu tespit edilmiştir (Özbey, 2023: 121-138; Özsalman, 2013: 1-15; HMB, 2023a; HMB, 2023b). Daralmanın özellikle küçük ölçekli işletme kredilerinde daha belirgin olduğu görülmektedir. Mikro işletmelerin kredi talepleri, bankalar tarafından teminat yetersizliği ve belirsizlik algısı nedeniyle ihtiyatlı biçimde değerlendirilmiştir. Bölgedeki kredi hacminin Türkiye toplamı içindeki payı, afet öncesinde %9,8 iken afet sonrasında %8,2’ye düşmüş; bu durum bölgesel ekonomik hareketliliğin baskılandığını ve yeniden yatırım ortamının zayıfladığını göstermektedir (Sabırsız ve Şöhret, 2024: 571-597). Takipteki alacak oranları (non-performing loans, NPL) hızlı bir artış göstermiştir; afet öncesinde %2,1 seviyesinde olan takip oranları, deprem sonrası %4,7’ye yükselmiştir (Özbey, 2023: 121-138). Özellikle Gaziantep, Hatay ve Kahramanmaraş’ta bireysel kredi ödemelerinin ortalama gecikme süresi 64 güne ulaşmıştır; Türkiye genelindeki %2,3’lük ortalama ile kıyaslandığında bölgesel artış yaklaşık iki katı bulunmaktadır (Özbey, 2023: 121-138). Bu nicel bulgular, uzman görüşleriyle de desteklenmektedir (Meral, 2024: 1219-1238). Örneğin bir banka yöneticisi (Katılımcı B3), durumu şu şekilde ifade etmiştir: “ATM’ler, POS cihazları, şube sistemleri neredeyse yoktu. Fiziksel altyapı çökünce insanlar borçlarını takip edemedi.” Bu ifade, ödeme zorluklarının yalnızca gelir kaybından değil, meydana gelen maddi hasarlar neticesi pek tabii olarak vuku bulan oluşan dijital erişim engellerinden de kaynaklandığını açıkça göstermektedir.

Bu durum, bankacılık sisteminde bölgesel finansal stresin ciddi biçimde arttığını ortaya koymaktadır. Afet sonrası bölgelerde internet altyapısı ciddi şekilde zarar gördüğünden mobil ve dijital bankacılık işlemleri geçici olarak askıya alınmıştır. Depremi ilk haftasında bu illerde yapılan mobil bankacılık işlemleri %92 oranında azalmıştır (TBB, 2023). Bu durum yalnızca müşteri hizmetlerini değil, ödeme sistemlerini ve işlem güvenliğini de etkilemiştir. Dijital bankacılık hizmetlerinin afet senaryolarına uygun test ve stres simülasyonlarından geçirilmemesi, sistemin beklenmedik bir şekilde çökmesine neden olmuştur (Atukalp, 2023: 155-174). Heinrich ve diğerleri (2022: 535-576) tarafından yapılan bir çalışmada, sigorta ve finans kurumlarının benzer risk modelleri kullanmasının sistem genelinde homojenlik yarattığı ve bu durumun kriz anlarında

kırılganlığı artırdığı ortaya konulmuştur. Bu bulgu, Türkiye’de afet sonrası yaşanan dijital erişim sorunlarının sistemik risk perspektifinden anlaşılmasını desteklemektedir. Nitekim Meral (2024: 1219-1238), dijital bankacılığın afet dönemlerinde sadece teknik altyapı sorunu değil, dijital okuryazarlık düzeyi ile de sınırlı kaldığını ifade etmektedir. Bankacılık sisteminin kırılgan bölgelerde GSM temelli hizmet platformları, mobil şube araçları ve offline işlem senaryolarına göre yeniden yapılandırılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Bankacılık sisteminde yaşanan bu kurumsal ve operasyonel zorluklar, yalnızca bireysel kredilerde değil, daha geniş ekonomik güven algısında da kırılmalara neden olmuştur. Bu bağlamda, sigorta sektörü üzerindeki etkiler de ayrı bir önem arz etmektedir; çünkü sigorta sisteminin işleyiş kapasitesi, bireylerin ve kurumların kriz sonrası maddi toparlanma süreçlerinde belirleyici rol oynamaktadır. Bu kapsamda Grafik 1, 6 Şubat depremlerinden etkilenen illerde Ocak 2023 öncesi ve sonrası toplam kredi hacmindeki düşüş (%18) ile takipteki kredi oranındaki artışı (%2,1’den %4,7’ye) karşılaştırmalı olarak sunmaktadır. Grafik, bölgesel finansal sistemde oluşan şokun büyüklüğünü ve iyileşme sürecinin kademeli seyrini ortaya koymaktadır.

Grafik 1. Afet Öncesi ve Sonrası Kredi Hacmi ile Takip Oranlarının Karşılaştırması

Kaynak: TCMB (2023), HMB (2023a); HMB (2023b); Yazarın Derlemesi

3.3. Sigorta Sektörü Üzerindeki Etkiler

Bu bölümde, 6 Şubat 2023 depremlerinin Türkiye sigorta sektörü üzerindeki etkileri, nicel göstergeler ve nitel temalar ışığında analiz edilmektedir. Türkiye genelinde DASK (Zorunlu Deprem Sigortası) açısından 2023 itibarıyla sigortalılık oranı yaklaşık %56'ya ulaşmıştır (Doğal Afet Sigortalıları Kurumu [DASK], 2023). İl bazlı sigortalılık oranlarına dair resmi veriler sınırlı olmakla birlikte, 6 Şubat depremiyle en çok etkilenen 11 il için sigortalılık oranları şu şekildedir: Elazığ %74,5; Gaziantep %70,8; Malatya %67,8; Osmaniye %63; Kahramanmaraş %60,4; Kilis %59,3; Adana %56,5; Adıyaman %51,4; Hatay ve Şanlıurfa %46,7; Diyarbakır %39,9 (Dünya Gazetesi, 2025). Bu illerin ağırlıklı sigortalılık ortalamaları yaklaşık olarak ülke ortalaması ile uyumludur. Deprem sonrasında DASK'a yapılan hasar ihbarı sayısı yaklaşık 600.000'i bulmuş ve ödeme taahhüdü 35 milyar TL'ye ulaşmıştır (Anadolu Ajansı [AA], 2024).

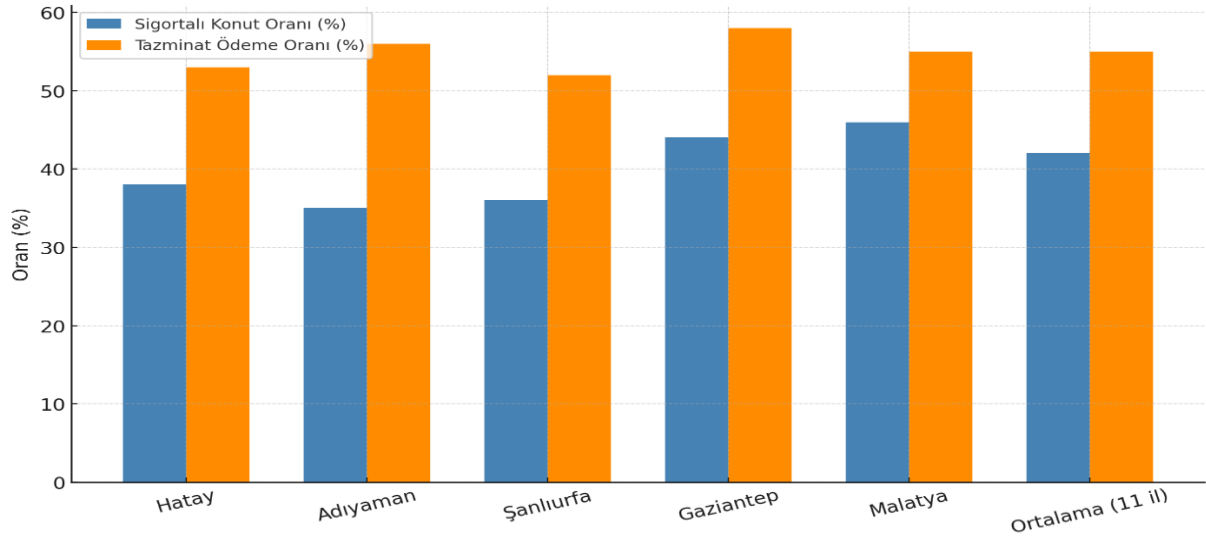
Bu nicel veriler, sigorta sisteminin performansını iller bazında karşılaştırmak amacıyla hazırlanan Grafik 2 ile görselleştirilmiştir. Grafik, DASK kapsamında sigortalı konut oranı ile yapılan tazminat ödemelerinin oranlarını karşılaştırmalı olarak sunmaktadır. Düşük sigortalılık oranları ile sınırlı ödeme kapasitesi (%55–60) arasındaki fark, sistemin yaygınlık ve etkinlik bakımından ciddi sınırlılıklarını ortaya koymaktadır. Literatürde de benzer bulgulara işaret edilmektedir. Bu bağlamda, Bernardi ve Petrella (2014: 123-135) tarafından yapılan bir çalışma, sigorta sektörünün finansal sistemin diğer bileşenleriyle risk bağımlılığı taşıdığını ve bunun sistemik kırılganlıkları artırabileceğini desteklemektedir. Loisel ve diğerleri (2019: 389-414) ise poliçe bırakma

(lapse) riskinin finansal istikrar üzerindeki etkilerini incelemiş ve ödeme süreçlerindeki gecikmelerin benzer kırılmalara yaratabileceğine işaret etmiştir. Ayrıca, Nurse ve diğerleri (2020) tarafından yapılan çalışmalar da, dijital sigortacılık ve siber risklerin, yeni risk türleri olarak afet sonrası sigorta kapsamını daha da zorlaştırabileceğini desteklemektedir.

Diğer taraftan sivil konutlara oranla ticari işletmelerin çok azının, yalnızca %16'sının afet sigortası veya iş durması (business interruption) poliçelerine sahip olduğu belirlenmiştir (TSB, 2023). Bu nedenle küçük işletmelerin çoğu hem fiziksel kaybı hem de gelir kaybını sigortayla telafi edememiştir. Sigorta şirketi yöneticisi S2, durumu şu şekilde ifade etmiştir: “İnsanlar sadece konutlarını sigortalatıyor. İşletmesini, makinesini, hatta işçi maliyetini kimse düşünmüyor.” Reasürans kapasitesinin sınırlı olması, ödeme süreçlerinin 3–6 ay gibi uzun süreye yayılmasına neden olmuş ve sektörde finansal baskıyı artırmıştır.

Bu durum, düşük ticari sigortalılık oranlarının gelişmekte olan ülkelerde yaygın bir sorun olduğunu ve alternatif sigorta modellerinin önemini ortaya koymaktadır. Literatürde özellikle mikro sigorta ve katılım sigortacılığı, bu boşlukların kapatılmasında güçlü bir seçenek olarak sunulmaktadır (Churchill ve Matul, 2012). Katılım sigortacılığına ilişkin çalışmalar, risk paylaşımına dayalı yapıları sayesinde afet dönemlerinde daha esnek çözümler üretebildiğini göstermektedir (Gedikli ve Erdoğan, 2018: 112-130; İslamoğlu ve Şeker, 2024: 228-242). Benzer biçimde Meral (2024: 1219-1238), dijital katılım sigortası ürünlerinin sigortalılık oranlarını artırma ve başvuru süreçlerini hızlandırma potansiyelini vurgulayarak, bu modelin afet sonrası finansal dayanıklılığın güçlendirilmesine katkı sağlayabileceğini belirtmektedir. Bu yaklaşım, yalnızca bireysel düzeyde değil, makroekonomik istikrarın desteklenmesinde de önemli bir potansiyele işaret etmektedir.

Nitel veriler, sigorta sektöründeki operasyonel ve yapısal sorunların bağlamını açıklamaktadır. Katılımcılar, düşük sigortalılık oranları ve sınırlı reasürans kapasitesinin tazminat süreçlerinde gecikmelere yol açtığını, bu durumun hem bireysel hem de ticari sigortalıların finansal toparlanmasını yavaşlattığını ifade etmiştir. Açık uçlu sorular yoluyla elde edilen görüşlerde, sigorta sektörünün dijital altyapısının güçlendirilmesi, poliçe bilincinin artırılması ve kamu müdahalelerinin koordinasyonunun iyileştirilmesi gerektiği öne çıkmıştır. Bu temalar, H1 ve H2 hipotezlerinin bağlamsal değerlendirilmesinde kritik öneme sahiptir.

Grafik 2. DASK Sigortalılık ve Tazminat Oranları (Seçilmiş İller, 2023)

Kaynak: DASK (2023), Yazarın Derlemesi

Bu analiz, sigorta sektörünün afet sonrası performansını yalnızca poliçe sayısı ve tazminat ödemeleri üzerinden değil, sektör temsilcilerinin deneyimleri ve operasyonel kısıtlamalar üzerinden de değerlendirmektedir. Böylece hem nicel hem de nitel göstergeler, sigorta sektörünün Türkiye’deki afet sonrası dayanıklılığını kapsamlı biçimde ortaya koymaktadır.

3.4. Kamusal Müdahaleler ve Etkililiği

6 Şubat 2023 depremleri sonrasında hükümet ve ilgili kamu kurumları, bankacılık ve sigorta sektörlerinde hızlı müdahaleler gerçekleştirmiştir. Bankacılık tarafında, afet bölgesindeki banka müşterilerinin kredi borçları 6 ay süreyle ertelenmiş, Kredi Garanti Fonu (KGF) aracılığıyla 50 milyar TL’lik destek paketi

sağlanmıştır (HMB, 2023a; HMB, 2023b). Nicel veriler, erteleme ve destek politikalarının ilk üç aylık dönemde kredi geri ödemelerindeki gecikmeyi %4,7'den %3,1'e düşürdüğünü göstermektedir. Ancak nitel bulgular, bu önlemlerin kısa vadeli rahatlama sağladığını, uzun vadeli ekonomik toparlanmayı desteklemede yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır. Katılımcılar, özellikle küçük işletmelerin bu destekleri üretken yatırımlar yerine tüketim harcamalarına yönlendirdiğini belirtmişlerdir. Açık uçlu sorular yoluyla elde edilen görüşler, H1 hipotezinin bağlamsal değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır.

Sigorta tarafında, DASK sistemindeki azami teminat bedeli 640.000 TL ile sınırlandırılmıştır. Oysa afet bölgesinde ortalama konut maliyeti 1,1 milyon TL'yi aşmaktadır. Bu durum, sigortalı bireylerin zararlarının yalnızca %55–60'ını telafi edebildiğini göstermektedir. Nicel veriler, yaklaşık 600.000 başvurunun yarısından fazlasına ödeme yapılabildiğini ortaya koymaktadır (DASK, 2023). Nitel görüşmelerde, katılımcılar düşük teminat seviyesinin ve poliçe bilincinin sınırlı olmasının tazminat süreçlerinde gecikmelere neden olduğunu, bunun ise afet sonrası finansal toparlanmayı ciddi şekilde yavaşlattığını ifade etmişlerdir.

Kamusal müdahalelerin koordinasyonu ile ilgili olarak, bazı bölgelerde banka ve sigorta kurumları arasındaki bilgi akışının gecikmesi, ödeme ve kredi süreçlerinin 2–3 hafta gecikmesine yol açmıştır. Açık uçlu sorular ile uzman görüşleri toplandığında, müdahalelerin etkinliğini artırmak için önceden tanımlanmış afet senaryoları, dijital takip sistemleri ve şube altyapısı planlaması gibi önlemlerin kritik olduğu vurgulanmıştır. Bu bulgular, H1 hipotezinin uygulamadaki sınırlarını göstermektedir.

Bölgesel karşılaştırmalara bakıldığında, Gaziantep ve Kahramanmaraş illerinde kredi erteleme ve KGF desteği uygulamaları, Hatay ve Adıyaman illerine kıyasla daha hızlı sonuç vermiştir. Bu fark, bölgesel bankacılık altyapısının ve şube yoğunluğunun müdahalelerin etkinliğini belirleyen temel unsur olduğunu ortaya koymaktadır. Sigorta tarafında ise, Şanlıurfa ve Adıyaman'daki düşük DASK kapsamı ve sınırlı reasürans kapasitesi, tazminat ödeme süresinin uzamasına ve bireysel finansal toparlanmanın gecikmesine yol açmıştır.

Bu bakımdan denilebilir ki, kamusal müdahaleler afet sonrası kısa vadeli rahatlama sağlamakla birlikte, uzun vadeli finansal dayanıklılığı artırmak için koordinasyon, teminat artışı ve dijital altyapı güçlendirmesi gibi önleyici ve planlı tedbirlerin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Nicel göstergeler ile nitel bulguların birlikte değerlendirilmesi, müdahalelerin etkinliği ve sınırlılıkları hakkında bütüncül bir perspektif sunmaktadır.

3.5. Nitel Bulgular: Tematik Analiz

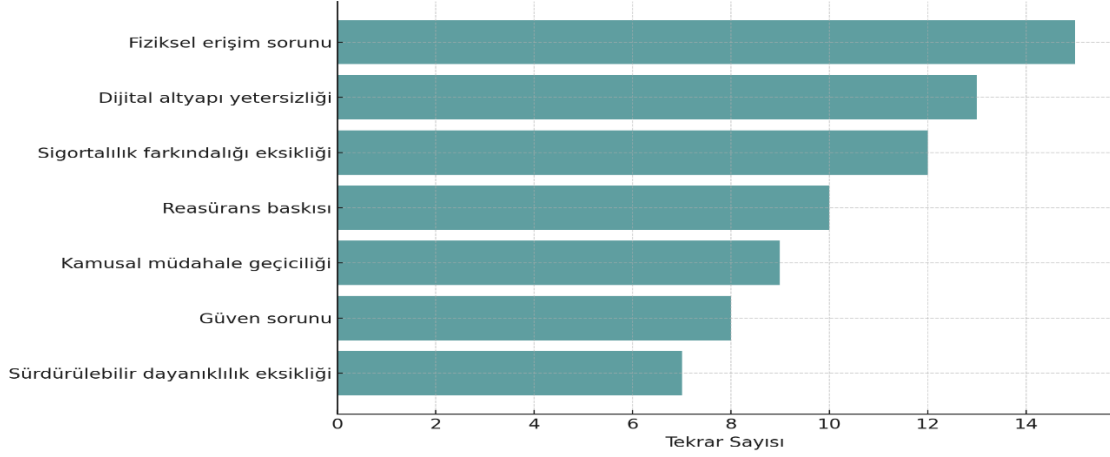
MAXQDA ile analiz edilen görüşme verilerinden aşağıdaki 7 ana tema çıkarılmıştır:

Tablo 2. Görüşme Verilerinin Tematik Analizi

Tema No	Tema Adı	Açıklama
1	Fiziksel erişim sorunu	Şube, ATM, POS altyapısı tamamen çökmüştür.
2	Dijital altyapı yetersizliği	Afet anında mobil bankacılık kullanılamamıştır.
3	Sigortalılık farkındalığı eksikliği	Poliçe bilinci zayıf; DASK dışı sigortalama çok sınırlı.
4	Reasürans baskısı	Sigorta şirketleri ödeme yapmakta zorlanmıştır.
5	Kamusal müdahale geçiciliği	Borç ertelemeler yapısal çözüm sunmamıştır.
6	Güven sorunu	Müşteriler hem bankalara hem sigortacılara güven kaybı yaşamıştır.
7	Sürdürülebilir dayanıklılık eksikliği	Afet öncesi risk planlaması eksik; dirençli sistem kurulmamıştır.

Kaynak: Görüşme Tutanaklarından Yazarın Derlemesi

Bu temalar, bulguların tartışma bölümünde detaylı olarak analiz edilecektir. Bu bulgulara görsel bir perspektif kazandırmak amacıyla aşağıdaki grafik, nitel görüşmelerde en sık tekrarlanan temaları tekrar sayısına göre sunmaktadır. Grafik 3, bankacılık ve sigorta temsilcilerinin kriz dönemlerinde ön plana çıkardığı sorun alanlarının sıklığını net biçimde ortaya koymaktadır.

Grafik 3. Görüşme Verilerinde En Sık Tekrarlanan Temalar (MAXQDA Analizi)

Kaynak: MAXQDA çıktılarına dayalı analiz (2024), Yazarın derlemesi

3.6. Bulguların Karşılaştırmalı Değerlendirmesi ve 1999 Depremleri ile Mukayese

6 Şubat 2023 depremleri ile 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi karşılaştırıldığında, bankacılık ve sigorta sektörlerindeki kurumsal etkilerin yoğunluğu ve müdahale kapasitesi belirgin biçimde farklılık göstermektedir. 1999 Marmara Depremi sonrası banka şube ve ATM altyapısının büyük kısmı çökmüş, afet bölgesinde kredi hacmi %22 düşmüş, takipteki krediler oranı ise %5,1 seviyesine yükselmişti. 2023 verileri ile karşılaştırıldığında, kredi hacmindeki düşüş %18, takipteki kredilerdeki artış ise %2,6 olarak gerçekleşmiştir (TCMB, 2023; HMB, 2023a; HMB, 2023b).

Bu fark, 1999'dan bu yana bankacılık altyapısının dijitalleşmesi ve afet senaryolarına yönelik önlemler alınmış olmasına bağlanabilir (Sabırsız ve Şöhret, 2024: 571-597). Ancak her iki dönemde de mobil ve internet bankacılığı altyapısının afet anında ciddi kesintilere uğradığı gözlemlenmektedir; 2023'de mobil bankacılık işlemleri deprem sonrası ilk hafta %92 oranında azalmıştır (HMB, 2023a; HMB, 2023b). 1999'da bu oran tamamen fiziksel erişim engeli nedeniyle neredeyse %100'dür.

Sigorta sektöründe, 1999 depremlerinde zorunlu deprem sigortası (DASK) bulunmadığı için tazminat süreçleri büyük ölçüde devlet destekli ve geçici fonlar aracılığıyla yürütülmüştür. 2023 itibarıyla DASK kapsamında ülke genelindeki sigortalılık oranı %56'ya ulaşmış olup, afet bölgesindeki illerde de benzer bir paralellik gözlemlenmektedir (DASK, 2023). Tazminat ödemelerinin yalnızca başvuruların %55-60'ını karşılayabilmesi, 1999'daki açık fonksiyonlarının modern DASK sistemi ile kısmen azaldığını göstermektedir. Ticari sigorta poliçelerine bakıldığında, 1999'da işletmelerin büyük çoğunluğu kapsam dışı iken 2023'de küçük işletmelerin yalnızca %16'sı afet sigortası veya iş durması poliçesine sahiptir (TSB, 2023).

Nitel bulgular, her iki depremde de operasyonel ve kurumsal kırılganlıkların benzer yapıda olduğunu ortaya koymaktadır. MAXQDA ile analiz edilen görüşmeler, 2023'de bankacılık ve sigorta temsilcileri için fiziksel erişim sorunları, dijital altyapı eksiklikleri, sigortalılık farkındalığı eksikliği, reasürans baskısı, kamusal müdahale geçiciliği, güven sorunu ve sürdürülebilir dayanıklılık eksikliği gibi yedi ana temayı ortaya çıkarmıştır (Tablo 2, Grafik 3) (Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2023). 1999'da ise özellikle fiziksel erişim ve kamusal müdahale eksikliği temaları baskın olmuş, dijital altyapı eksikliği kavramı henüz gündemde yer almamıştır. Bu durum, 2023'de dijitalleşmenin ve altyapı hazırlığının iyileşmesine rağmen fiziksel ve operasyonel kırılganlıkların tamamen ortadan kalkmadığını göstermektedir.

Bölgesel karşılaştırmalar, 2023'de Gaziantep, Kahramanmaraş ve Hatay illerinin şube yoğunluğu ve ATM erişimi açısından diğer afet illerine kıyasla daha hızlı toparlandığını göstermektedir. Sigorta tarafında ise Şanlıurfa ve Adıyaman'daki düşük DASK kapsamı ve sınırlı reasürans kapasitesi, tazminat ödemelerinin gecikmesine neden olmuştur. Bu bulgular, H1 ve H2 hipotezlerinin bölgesel farklılıklarla birlikte yorumlanmasını sağlamaktadır. Açık uçlu sorularla elde edilen nitel veriler, müdahalelerin etkinliğinin artırılabilmesi için önceden tanımlanmış afet senaryoları, dijital takip sistemleri ve şube altyapısı planlaması gibi önlemlerin kritik olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu bahiste denilebilir ki, 1999 ve 2023 verilerinin karşılaştırmalı analizi, Türkiye’de bankacılık ve sigorta sektörlerinin afetlere karşı dayanıklılığının kısmen geliştiğini, ancak özellikle dijital altyapı, sigortalılık farkındalığı ve sürdürülebilir müdahale planlarında hâlâ ciddi eksikliklerin bulunduğunu göstermektedir.

4. TARTIŞMA

Bu araştırmada, 6 Şubat 2023 depremlerinin Türkiye’deki bankacılık ve sigorta sektörleri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bulgular, afet sonrası finansal sistemin kırılma eğilimini ve mevcut kurumsal yapıların kriz anlarında sınırlı tepki verebildiğini ortaya koymaktadır. Bu bölümde, elde edilen bulgular, literatür ve 1999 Marmara Depremi deneyimleri ile karşılaştırmalı olarak tartışılmış, kuramsal yorumlar ve uygulamaya yönelik öneriler geliştirilmiştir. Finansal sistemin dayanıklılığı, yalnızca operasyonel tepkilerle değil; altyapı bağımlılığı, toplumsal güven ve kurumsal devamlılık kapasitesi bağlamında ele alınması gereken çok boyutlu bir olgudur. Bu noktada tartışmalar; afet sonrası bankacılıkta operasyonel kırılma eğilimleri; dijital finansal hizmetlerde yetersizlik ve bağımlılık; sigorta sisteminin sistemik eksiklikleri; reasürans yetersizliği ve risk dağılımı problemleri; kamusal müdahalelerin etkililiği ve sınırları; toplumsal güven ve finansal kapsayıcılık sorunu; afet öncesi planlama ve kurumsal direnç eksikliği çerçevesinde ele alınmıştır.

4.1. Afet Sonrası Bankacılıkta Operasyonel Kırılma Eğilimi

Araştırma bulguları, 2023 depremlerinde kredi hacminde %18’lik bir daralma ve takipteki kredilerde %2,6’lık bir artış olduğunu göstermektedir (Özbeç, 2023: 121-138; Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2023). Karşılaştırmalı olarak, 1999 Marmara Depremi sonrası kredi hacmi %22 daralmış, takipteki krediler %5,1’e yükselmişti. Bu fark, dijitalleşme ve altyapı hazırlıklarının kısmi etkisini yansıtmaktadır; ancak her iki dönemde de bankacılık sisteminde altyapı kaybına bağlı ciddi aksaklıklar gözlenmiştir. Örneğin, 2023’te mobil bankacılık işlemleri deprem sonrası ilk hafta %92 oranında azalmışken, 1999’da ATM ve şube erişimi neredeyse tamamen durmuştu (Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2023).

Bu durum, afet sonrası kredi daralması ve ödeme gecikmelerinin uluslararası literatürde tanımlanan “post-disaster credit contraction” kavramıyla uyumlu olduğunu göstermektedir. Nitel veriler de fiziksel erişim sorunları ve dijital altyapı eksikliklerinin kredi geri ödemelerini olumsuz etkilediğini ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, bankacılıkta afet senaryolarına uygun mobil ve konteyner şubeler, yedek veri merkezleri ve uydu destekli internet altyapısı gibi önlemler kritik öneme sahiptir; ancak mevcut altyapı eksiklikleri nedeniyle bu uygulamalar hâlen yaygın biçimde hayata geçirilememektedir (Rothschild ve Stiglitz, 1976: 629-649; Kimball, 1990: 53-73).

Ayrıca, sistemin krizlere adaptasyon kapasitesini güçlendirmek için tüm bankaların coğrafi riskleri dikkate alarak afet finansal hizmet devamlılık planları hazırlaması; kredilerin yalnızca erteleme yoluyla değil, gelir düzeyine göre yeniden yapılandırılması ve bölgesel risk endekslerinin kredi süreçlerine dahil edilmesi önerilmektedir (Swiss Re Institute, 2022).

4.2. Dijital Finansal Hizmetlerde Yetersizlik ve Bağımlılık

Afet sonrası dijital bankacılık hizmetlerinin altyapı ve internet kesintisi nedeniyle ciddi biçimde aksadığı gözlenmiştir. Bu durum, dijital finansal hizmetlerin “altyapı bağımlılığı riski” kavramıyla açıklanabilir. Nitel bulgular, kullanıcıların şifre ve kimlik doğrulama sorunları yaşadığını göstermekte; bu da konunun yalnızca teknik eksikliklerden değil, dijital okuryazarlık sınırlılıklarından da kaynaklandığına işaret etmektedir.

6 Şubat 2023 depremleri 1999 depremleri ile karşılaştırıldığında, 1999’un teknolojik koşulları içinde dijital altyapının neredeyse hiç bulunmadığı ve bankacılık hizmetlerinin büyük ölçüde fiziksel erişime dayalı olduğu anlaşılmaktadır. 2023’te ise bankacılıkta dijitalleşmenin sağladığı belirli avantajlara rağmen, afet anlarında işlevselliğin kaçınılmaz olarak kesintiye uğradığı gözlemlenmiştir. Oysaki uluslararası örnekler, Kenya’daki M-Pesa gibi sistemlerin kriz anlarında fon transferini sürdürdüğünü göstermektedir (Jack ve Suri, 2014: 183-223). Bu da teorik olarak literatürde önerilen ve başlıca çözüm mekanizmaları arasında sayılan, yedek internet ve GSM altyapısı, uydu destekli veri merkezleri ve afet senaryosu simülasyonları gibi, çok katmanlı erişim sistemleri (redundant access networks)nin lüzumunu ortaya koymaktadır (Gai ve diğ. 2019: 36-53). Bu çalışmada elde edilen bulgular ise, Türkiye’de bu tür sistemlerin henüz uygulanmadığını ve dijital finansın afet koşullarında kırılma eğilimini somutlaştırmaktadır.

4.3. Sigorta Sisteminin Sistemik Eksiklikleri

2023 verilerine göre DASK kapsamındaki konutların yalnızca %56'sı sigortalıdır. Bu nedenle tazminat ödemeleri, başvuruların yalnızca %55–60'ını karşılayabilmektedir. 1999 yılında DASK bulunmadığından, tazminatlar yalnızca devlet destekli fonlarla karşılanmış ve kapsamı çok daha sınırlı olmuştur (DASK, 2023). 2023 yılı itibariyle sivil konutlara kıyasla, ticari sigorta poliçelerinde küçük işletmelerin yalnızca %16'sı sigorta kapsamındadır; 1999 yılında ise söz konusu poliçeler mevcut olmadığından oran sıfır seviyesindeydi (TSB, 2023). Nitel bulgular, düşük sigortalılık oranı ve farkındalık eksikliğinin hem bireylerde hem de işletmelerde finansal güveni olumsuz etkilediğini göstermektedir. Bu durum, literatürde sigorta sisteminin afet sonrası toparlanma kapasitesinin yalnızca teknik altyapıya değil, toplumsal farkındalığa da bağlı olduğunu belirten çalışmalarla paralellik göstermektedir (Atkinson ve Messy, 2012: 1-73; Ersoy ve Meral, 2024: 104-118). Ayrıca, 2023 itibariyle DASK'ın azami teminatının 640.000 TL ile sınırlı olması, özellikle kent merkezlerinde yeniden inşa maliyetlerinin altında kalmıştır. Bu durum, sigortalı konut sahiplerinde dahi finansal tatminsizlik yaratmış ve sektöre olan güveni olumsuz etkilemiştir. Bu bağlamda, poliçe modellerinin gerçek maliyet endeksliliği ve esnek teminatlı şekilde yeniden tasarlanması zorunlu bir ihtiyaç olarak öne çıkmaktadır.

4.4. Reasürans Yetersizliği ve Risk Dağılımı Problemleri

Sigorta sektöründeki en büyük yapısal eksikliklerden biri de reasürans kapasitesinin yetersizliğidir. Afet sonrası oluşan toplam tazminat yükü, mevcut reasürans teminatlarının sınırlarını zorlamış; bazı şirketler ödeme planlarını altı aya kadar yaymak zorunda kalmıştır. Bu gecikmeler, hem sektörel likiditeyi hem de müşteri güvenini zedelemiştir. Bu durum, İslamoğlu ve Karaca'nın (2020: 703-729) katılım sigortacılığı ile geleneksel sigortacılık arasındaki farklara dair yaptıkları performans analizinde belirtilen hususlarla paralellik göstermektedir. Özellikle alternatif sistemlerin dayanıklılığı üzerine yapılan karşılaştırmalar, bu açığın giderilmesinde önemlidir. Bu kapsamda afet bölgelerinde sigorta sektörünün sürdürülebilirliği için "riskin global paylaşımı" esaslı bir model önerilmektedir. Buna göre, Türkiye'nin uluslararası reasürans piyasalarıyla daha entegre hale gelmesi ve afet odaklı özel fonlar kurulmasında fayda vardır.

4.5. Kamusal Müdahalelerin Etkililiği ve Sınırları

Araştırmada kamu müdahaleleri, ilk etapta kısa vadeli etkili olsa da uzun vadede sınırlı kalmıştır. Örneğin, kredi ertelemeleri afetzedeler için geçici bir rahatlama yaratmış; fakat yapısal bir dönüşüm sağlayamamıştır. Bu noktada literatür tarihsel olarak, kamunun sadece "tamamlayıcı" değil aynı zamanda "önleyici" bir aktör olması gerektiğini belirtmektedir (Rothschild ve Stiglitz, 1976: 629-649; Kimball, 1990: 53-73; Allen ve diğ., 2011: 1-22).

Afet öncesi risk modellemeleri, kamu bütçesine dayalı dayanıklılık planlaması, sigorta sübvansiyonları gibi uygulamalar Türkiye'de oldukça sınırlı düzeydedir. DASK gibi yapıların, Hazine'den ayrıştırılarak bağımsız kurumsal yapılar hâline getirilmesi ve doğrudan piyasa aktörleriyle iş birliği içinde çalışmalarının temini kritik öneme sahiptir (Taymaz ve Uygur, 2023: 1003-1025). Bu yaklaşım esasen, Dünya Bankası'nın afet sigortası reformları kapsamında kamu sigorta kurumlarının özertleştirilmesi ve afet tahvilleri gibi finansal araçlarla entegrasyon önerileriyle de uyumludur (Mahul ve Ghesquiere, 2010: 1-50).

4.6. Toplumsal Güven ve Finansal Kapsayıcılık Sorunu

Afet sonrası süreçlerde yalnızca ekonomik zararlar değil, toplumsal güven kaybı da büyük önem taşımaktadır. Görüşme yapılan katılımcıların büyük bölümü, vatandaşların hem sigorta şirketlerine hem de bankalara karşı derin bir güvensizlik yaşadığını vurgulamıştır. Bu durum, literatürde "güven tabanlı finansal kapsayıcılık" kavramı ile örtüşmektedir (Rothschild ve Stiglitz, 1976: 629-649; Kimball, 1990: 53-73). Benzer biçimde Erdoğan (2018: 112-130), makroekonomik kırılma ve finansal istikrar konularına dair bulgularında, afet sonrası kamu müdahalelerinin yalnızca kısa vadeli değil, uzun vadeli güven tesisine yönelik tasarlanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Türkiye'de düşük gelirli bireylerin bankacılık sistemine erişimi hâlâ sınırlıdır. Afet durumunda, bu bireylerin tamamen sistem dışı kalması ve temel finansal hizmetlere erişememesi yalnızca insani bir sorun oluşturmakla kalmayıp, aynı zamanda ekonomik kırılma da artırmaktadır. Bu bulgu, finansal sistemin işleyişinin yalnızca hizmet sunumuna değil, aynı zamanda güven temelli mekanizmalar aracılığıyla gerçekleştiğini gösteren literatürle de örtüşmektedir (Rothschild ve Stiglitz, 1976: 629-649; Kimball, 1990: 53-73; Erdoğan ve diğ., 2020). Bu hususiyet, yalnızca ekonomik açıdan değil, sosyolojik ve davranışsal finans

perspektifinden de önem taşımaktadır; zira deprem sonrası müşterilerin banka ve sigorta kurumlarına olan güven kaybı, sistemin uzun vadeli yeniden inşasında göz ardı edilemeyecek bir faktördür.

4.7. Afet Öncesi Planlama ve Kurumsal Direnç Eksikliği

Araştırma, afet sonrası tepkilerin yetersizliğinin temelinde, afet öncesi planlamanın eksik olduğunu göstermektedir. Bankalar, mobil şube kapasitesi, yedek veri merkezleri, senaryoya dayalı eğitimler gibi birçok alanda hazırlıksız yakalanmıştır. Sigorta şirketleri ise afet senaryolarına göre poliçe esnekliği ya da hızlı tazminat protokolü geliştirmemiştir. Bu eksiklikler, yalnızca kriz anındaki müdahaleyi değil; aynı zamanda kriz öncesi sistem tasarımını da kapsayan bir reform ihtiyacına işaret etmektedir. Finansal sistemin dirençli olabilmesi için “kriz öncesi adaptasyon stratejileri” geliştirilmesi önerilmektedir. Türkiye’de bu tür bir kurumsal refleks ise anılan tarih itibarıyla henüz yeterli bir olgunluğa ulaşamamıştır. Bu kapsamda aşağıda Tablo 3’de kritik bulguların literatürle uyumu gösterilmektedir.

Tablo 3. Kritik Bulguların Literatürle Uyum ve Uyuşmazlıkları

Alan	Bulgularımız	Literatürle Uyum	Açıklama
Kredi sistemi	Daralma ve artan takip oranı	Uyumlu	Cavallo ve Noy (2020)
Dijital bankacılık	Afet sonrası erişim kaybı	Yeni katkı	Literatürde az yer alıyor, özgün bir katkı
Sigortalılık oranları	Yetersiz, farkındalık düşük	Uyumlu	Özüdoğru ve Çetin (2017)
Kamusal müdahale	Geçici ve yapısal değil	Uyumlu	Rothschild ve Stiglitz (1976); Kimball (1990)
Reasürans kapasitesi	Yetersiz	Uyumlu	İslamoğlu ve Karaca (2020)
Toplumsal güven	Güçlü güven kaybı yaşanmış	Yeni katkı	Niteliksel literatürle sınırlı uyum
Kriz öncesi hazırlık	Yetersiz	Yeni katkı	Literatürde az yer alıyor, özgün bir katkı

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremlerinin Türkiye finansal sistemi üzerindeki etkilerini bankacılık, sigorta ve kamusal düzen ekseninde analiz etmiştir. Bulgular, afet sonrası sistemin belirli kırılganlıklarını ve mevcut kurumsal yapıların adaptasyon kapasitesinin daha da güçlendirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte, 1999 Marmara Depremi ile karşılaştırıldığında bankacılık, sigorta ve kamu alanlarında önemli ilerlemeler kaydedildiği ve afetlere hazırlık konusunda kayda değer bir mesafe alındığı da görülmektedir.

Araştırma, bankacılık sektöründe kredi hacminde %18 daralma ve takipteki kredilerde %2,6 artış yaşandığını göstermiştir. Bu durum, H1 hipotezini destekler nitelikte olup, kamu müdahalelerinin (kredi erteleme, mobil şube açılımları, limit artırımları) toparlanmaya kısa vadeli katkılar sağladığını, ancak yapısal dönüşümün daha kapsamlı adımlar gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Dijital altyapı kriz anında belirli avantajlar sunmuş olsa da, erişim ve süreklilik sorunları tam işlevselliği sınırlamıştır. Bu çerçevede, tüm bankaların coğrafi riskleri dikkate alarak afet finansal hizmet devamlılık planları hazırlaması önem arz etmektedir. Söz konusu planların mobil ve konteyner şubeler, yedek veri merkezleri ve uydu destekli iletişim ağları gibi unsurları içermesi; ayrıca kredilerin yalnızca erteleme değil, gelir düzeyine uygun yeniden yapılandırma yöntemleriyle desteklenmesi ve bölgesel risk endekslerinin kredi süreçlerine entegre edilmesi sektörün adaptasyon kapasitesini daha da artıracaktır.

Sigorta sektöründe ise sigortalılık oranlarının sınırlı kalması ve DASK teminat limitlerinin yeniden inşa maliyetleri karşısında yetersiz kalması, H2 hipotezini doğrulamaktadır. Bununla birlikte, DASK’ın geniş kitlelere ulaşarak önemli bir güvence sağlamış olması kayda değer bir kazanımdır. Ancak azami teminatın 640.000 TL ile sınırlı olması, özellikle kent merkezlerinde maliyetleri karşılamakta yetersiz kalmıştır. Küçük işletmelerin sigortalılık oranının %16 düzeyinde kalması da ticari sigortaların yaygınlaştırılmasının önemini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, DASK limitlerinin piyasa koşullarına uyumlu hale getirilmesi, küçük işletmeler için sigortalılığı artırıcı teşviklerin geliştirilmesi ve Türkiye Reasürans Havuzu’nun kurulması öncelikli görülmektedir. Ayrıca poliçe kapsamının yalnızca konutla sınırlı kalmayıp ticarethane, tarım arazisi, altyapı ve kiracı haklarını da içerecek şekilde genişletilmesi, afet sonrası toparlanmaya katkı sağlayacaktır.

Kamu müdahaleleri afet sonrasında hızlı ve etkili bir mobilizasyon sağlamış, geçici rahatlama sunmuştur. Ancak, afet öncesi planlamaların güçlendirilmesi ve kurumsal direnç kapasitesinin artırılması, sistemin uzun vadeli dayanıklılığını temin etmek açısından önemlidir. Bu bağlamda, afet öncesi ve sonrasında kapsayan bütünlük bir Ulusal Finansal Dayanıklılık Stratejisi hazırlanması, Hazine destekli Afet Sigortası Fonu'nun oluşturulması, afet tahvilleri gibi yenilikçi araçlarla uluslararası piyasalara entegrasyonun sağlanması ve toplumsal güveni pekiştirici politikaların geliştirilmesi uygun olacaktır. Ayrıca, kamu, bankalar ve sigorta şirketleri arasında stratejik ortaklıkların artırılması; risk temelli farkındalık çalışmalarının genişletilmesi ve erken uyarı sistemleriyle desteklenen çok katmanlı altyapı yatırımlarının hayata geçirilmesi, mevcut çabaları tamamlayıcı nitelikte olacaktır.

Sonuç olarak, Türkiye finansal sistemi mevcut yapısıyla afetler karşısında belirli kırılganlıklar taşısa da, son yıllarda kaydedilen ilerlemeler, bankacılık, sigorta ve kamusal düzen alanlarında yapılan yapısal reformlar ile teknolojik yenilikler, sistemin kriz sonrası dayanıklılığını artırma potansiyelini açıkça göstermektedir. Özellikle kamu kurumlarının hızlı müdahale kapasitesi, bankaların dijital altyapı yatırımları ve sigorta sektöründeki yaygınlaşma çabaları, Türkiye'nin afetlere karşı finansal direnç geliştirme yönündeki kararlılığını ortaya koymaktadır. Bankacılık, sigorta ve kamusal düzen ekseninde atılacak ilave adımlar, sistemin yalnızca şoklara tepki veren değil, uzun vadeli ve sürdürülebilir bir direnç geliştiren bir yapıya dönüşmesini sağlayacak; bu süreç aynı zamanda toplumsal güvenin pekişmesine ve finansal kapsayıcılığın güçlenmesine de önemli katkılar sunacaktır.

6. MÜTEAKİP ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER

Müteakip araştırmalarda, sigortalılık oranları ile bireylerin gelir düzeyi arasındaki ilişkiler kantitatif yöntemlerle irdelenebilir. Finansal dayanıklılık ile psikososyal dayanıklılık arasındaki etkileşimler; toplumsal güven, finansal stres ve duygusal dayanıklılık bağlamında ele alınabilir. Alternatif finansal araçların, örneğin mikrofinans kurumları, dijital cüzdanlar ve kripto varlıklar, afetler karşısındaki etkinliği araştırılabilir. Afetlerin uzun dönemli etkilerinin incelenmesi amacıyla panel veri analizleri ve kredi portföylerindeki değişimlerin zaman serileri üzerinden takip edilmesi uygun görülmektedir.

Bu bağlamda test edilebilecek örnek hipotezler şunlardır: Gelir düzeyi ile DASK poliçesi sahibi olma oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır; dijital bankacılığa erişimi olan bireylerin afet sonrası kamu desteklerine daha hızlı ulaşabildiği gözlemlenebilir; uzun vadeli kredi ertelemelerinin mikro işletmelerin kapanma oranlarını azaltması beklenebilir. Söz konusu hipotezler panel veri analizleri, regresyon modelleri veya yapısal eşitlik modelleri aracılığıyla test edilebilir ve politika geliştirme süreçlerine ölçülebilir katkılar sağlanabilir.

Bu öneriler, finansal sistemin alternatif araçlar, toplumsal güven ve kriz yönetimi bağlamında daha kapsamlı bir şekilde anlaşılmasına ve gelecekte geliştirilecek politika önerilerinin ampirik temellere dayandırılmasına imkân sağlayabilir.

Etik Kurul Beyanı

Bu çalışma için lüzumlu değildir.

Yazar Katkı Oranı Beyanı

Çalışma tek yazarlıdır.

Çatışma Beyanı

Çalışmada çıkar çatışması mevcut değildir.

Destek Beyanı

Bu çalışma için herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır.

KAYNAKÇA

- Aksoy M. (2024). Deprem Hisse Senedi Piyasası Üzerindeki Etkileri: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Örneği. *Anadolu İşletme ve Finans Dergisi*, 25(4), 213-228. <https://doi.org/10.53443/anadoluibfd.1481104>
- Aktürk, İ. (2020). Türkiye'de 1999 Yılında Meydana Gelen Depremler ve Etkileri. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi*, 57(663), 1-18. <https://doi.org/10.17482/uumfd.702617>
- Allen, F., Carletti, E., ve Marquez, R. (2011). Stakeholder Capitalism, Bank Governance, and Risk. *Journal of Financial Economics*,

- 100(1), 1–22. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2010.11.005>
- Altun T. (2019). Doğal Afet Önlemlerinin Politik Ekonomisi. *International Journal of Public Finance*, 4(1), 75-98. <https://doi.org/10.30927/ijpf.585338>
- Anadolu Ajansı. (2024, February 5). *DASK, 6 Şubat depremleri için 35 milyar liralık hasar ödemesi yaptı.* <https://www.aa.com.tr/tr/6-subat-depremlerinin-birinci-yili/dask-6-subat-depremleri-icin-35-milyar-liralik-hasar-odemesi-yapti/3128347>
- Anadolu Ajansı. (2025, 1 Mart). *Deprem sigortalı konut sayısı 11,3 milyonu aştı.* <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/deprem-sigortalı-konut-sayisi-11-3-milyonu-asti/3496861>
- Atkinson A., Messy F. (2012). Measuring Financial Literacy: Results of the OECD/International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study, *OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions* 15, 1-73. <https://doi.org/10.1787/5k9csfs90fr4-en>
- Atukalp M. E. (2023). Dijital Bankacılık Uygulamalarına COVID-19'un Etkisi. *Maliye ve Finans Yazıları*, 37(120), 155–174. <https://doi.org/10.33203/mfy.1298717>
- Avdar, R. (2020). Türkiye'de Doğal Afetlerin Makroekonomik Etkileri Üzerine Bir İnceleme. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 45–60. <https://doi.org/10.17498/sbd.2020.9.2.45>
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. (2023, 7 Şubat). Kurul Kararı No.10503. <https://www.bddk.org.tr/Mevzuat/DokumanGetir/1159>
- Bernardi M., Petrella L., (2014). Interconnected Risk Contributions: An Heavy-Tail Approach to Analyse US Financial Sectors. *Journal of Banking & Finance*, 47, 123–135.
- Churchill C., Matul M. (2012). Protecting the Poor: A Microinsurance Compendium, Volume II, International Labour Office, Cenevre.
- Cummins J. D. ve Mahul, O. (2009). Catastrophe Risk Financing in Developing Countries: Principles for Public Intervention, *World Bank Policy Research Working Paper*, 4985, 1-38.
- Çelen M. (2013). Doğal Afetlerin Doğurduğu Koşullu Mali Yükümlülükler. *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 56, 41-68.
- Çilingir, G. A. (2022). Afet Politikalarında Risk Unsuru ve Afet Mevzuatında Risk Yönetimi. *Afet Yönetimi Dergisi*, 6(2), 45–63.
- Doğal Afet Sigortaları Kurumu. (2023). *2023 Faaliyet Raporu.* https://dask.gov.tr/upload/DASK_2023_Faaliyet%20Raporu.pdf
- Doğan, G. ve Dinç, Y. (2022). Türkiye'de İslami Finans Sektörünün Afet Politikalarındaki Garar Durumu ve Belirsizliklere Öneriler. *Karatay İslam İktisatı ve Finans Dergisi*, 1(1), 44–56. <https://doi.org/10.47351/karjef.2022.1.1.4>
- Dünya. (2025, February 5). *6 Şubat dönüm noktası oldu! DASK bölge bölge sigortalılık oranını açıkladı.* <https://www.dunya.com/ekonomi/6-subat-donum-noktası-oldu-dask-bolge-bolge-sigortalılık-oranini-acikladi-haberi-763283>
- Erdoğan A. (2018). Makroekonomik Kırılganlık ve Finansal İstikrar: Afet Sonrası Kamu Müdahalelerinin Rolü, *Journal of Public Finance Studies*, 7(3), 112-130.
- Erdoğan, S., Gedikli, A., Yıldırım, S., Yıldırım, D.Ç., Genç, S.Y., Hobikoğlu, E.H., Erdoğan, F. (2020). Müşteri Perspektifinden Katılım Bankacılığı Üzerine Bir İnceleme: Kocaeli İli Örneği, *Bilimname*. <https://doi.org/10.28949/bilimname.672138>
- Erişim adresi: https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2024/11/KIR_2023-Web.pdf
- Erişim adresi: https://www.dask.gov.tr/upload/DASK_2023_Faaliyet%20Raporu.pdf
- Ersoy E. ve Meral B. (2024). Post-Disaster Insurance Awareness and Behavioral Patterns: Evidence from Turkey, *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 84, 104-118. <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2023.104118>
- Gai P., Haldane A. ve Kapadia S. (2019). Complexity, Concentration and Contagion, *Journal of Monetary Economics*, 106, 36-53. <https://doi.org/10.1016/j.jmoneco.2019.01.004>
- Gedikli, A. ve Erdoğan, S. (2019). Malezya'da İslami Finans ve İslami Bankacılık Uygulamaları Üzerine Bir İnceleme, *Bilimname*. <https://doi.org/10.28949/bilimname.604791>
- Hamurcu Ç. (2022). Depremlerin Sigortacılık Sektörü Hisse Senetleri Üzerinde Etkisi Olabilir mi? 2020 Yılındaki İzmir Depremi Üzerine Bir Araştırma, *İzmir İktisat Dergisi*, 37(2), 428-442. <https://doi.org/10.24988/ije.929390>
- Hazine ve Maliye Bakanlığı [HMB]. (2023a). 2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri raporu. Ankara: HMB. Erişim adresi: <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaraş-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>
- Hazine ve Maliye Bakanlığı [HMB]. (2023b). 2023 Kamu işletmeleri raporu. Ankara: HMB.
- Heinrich T., Sabuco J. ve Farmer J. D. (2022). A simulation of the insurance industry: The problem of risk model homogeneity. *Journal of Economic Interaction and Coordination*, 17(2), 535–576. <https://doi.org/10.1007/s11403-021-00319-4>
- IFRC (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies). (2023). IFRC Annual Report 2023, IFRC Yayınları,

Cenevre.

- İslamoğlu M. ve Karaca F. (2020). Comparative Performance of Conventional and Participation Insurance: Evidence from Turkey. *Journal of Risk and Insurance*, 87(3), 703-729. <https://doi.org/10.1111/jori.12248>
- İslamoğlu M. ve Şeker M. (2024). Tekafül Sigorta Şirketlerinin 2022 Yılı Performansına Yönelik VIKOR Analizi. *Econder Uluslararası Akademik Dergi*, 8(2), 228-242. <https://doi.org/10.16991/econder.1130>
- Jack, W. ve Suri, T. (2014). Risk Sharing and Transactions Costs: Evidence from Kenya's Mobile Money Revolution. *American Economic Review*, 104(1), 183-223. <https://doi.org/10.1257/aer.104.1.183>
- Kimball, M. S. (1990). Precautionary Saving in the Small and in the Large. *Econometrica*, 58(1), 53-73. <https://www.jstor.org/stable/2938317>
- Loisel S., Piette P. ve Tsai J. (2019). Applying Economic Measures to Lapse Risk Management with Machine Learning Approaches. *European Actuarial Journal*, 9(2), 389-414.
- Mahul O. ve Ghesquiere F. (2010). Financial Protection of the State Against Natural Disasters: A Primer, *World Bank Policy Research Working Paper*, 5429, 1-50.
- Meral H. (2024). Türkiye'de Katılım Sigortacılığının Gelişimi: Sürdürülebilir Kalkıma İçin Stratejik Önceliklerin Belirlenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi (itobiad)*, 13(3), 1219-1238. <https://doi.org/itobiad.1442044>
- Nurse J. R. C., Axon L., Erola A., Agrafiotis I., Goldsmith M. ve Creese S. (2020). The Data that Drives Cyber Insurance: A Study into the Underwriting and Claims Processes. *Computers & Security*, 92, 101739. <https://doi.org/10.1016/j.cose.2020.101739>
- Ömür, Ö. M. (2023). Doğal Afetlere İlişkin Mali Risk Yönetiminde Koşullu Yükümlülükler. *Finansal Risk Yönetimi Dergisi*, 5(1), 78-95.
- Özbey, Ö. (2023). 6 Şubat 2023 Tarihinde Yaşanan Deprem Türkiye'deki Makroekonomik Etkisi, *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 121-138. <https://doi.org/10.54688/balikesiribf.2023.4.2.121>
- Özsalman, E. (2024). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinin Dış Ticarete Etkisi, *Finans Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 6(1), 1-15. <https://doi.org/10.54688/ayd.1411837>
- Özudođru H. ve Çetin Ç. (2017). Türkiye'de Sigortacılıkta Güncel Sorunlar. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 52(2), 57-70. <https://doi.org/10.16992/ucuncusektor.320243>
- Özudođru H., (2017). Türkiye Sigortacılık Sektörünün Değerlendirilmesi, *Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 38-47.
- Rothschild M. (1970). Increasing Risk: I. A Definition. *Journal of Economic Theory*, 2(3), 225-243. [https://doi.org/10.1016/0022-0531\(70\)90038-4](https://doi.org/10.1016/0022-0531(70)90038-4)
- Rothschild, M. ve Stiglitz, J. (1976). Equilibrium in Competitive Insurance Markets: An Essay on the Economics of Imperfect Information. *Quarterly Journal of Economics*, 90(4), 629-649. <https://doi.org/10.2307/1885326>
- Sabırsız, E., ve Şöhret, M., (2024). 6 Şubat Depremlerinin Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Makroekonomik, Sosyal ve Çevresel Etkileri. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1), 571-597. <https://doi.org/10.54688/ayd.1390984>
- Swiss Re Institute. (2022). Financial Resilience and Risk Transfer Mechanisms in Emerging Markets, Swiss Re Institute Report, Zurich, Switzerland.
- Şöhret M. (2022). Public Spending and Disaster Adaptation: Evidence from Turkey, *International Review of Applied Economics* 36(5), 678-699. <https://doi.org/10.1080/02692171.2022.2079640>
- Taymaz E. ve Uygur T. (2023). Post-Disaster Support Policies for SMEs in Turkey: Lessons from the 2023 Earthquakes, *Small Business Economics*, 61, 1003-1025. <https://doi.org/10.1007/s11187-023-00788-3>
- Torusdağ T. (2024). İklim Değişikliğinin Sigorta Sektörü Üzerindeki Etkileri, *Artvin Çoruh Üniversitesi Dergisi*, 10(2), 409-423. <https://doi.org/10.21324/dacd.1408028>
- Türkeş M. ve Deniz Z. A. (2010). Klimatolojik/Meteorolojik ve Hidrolojik Afetler ve Sigortacılık Sektörü. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 996-1020. <https://doi.org/10.16992/ijhss.326>
- Türkiye Bankalar Birliği. (2024, 5 Şubat). *Türkiye Bankalar Birliği: Ticari krediler deprem bölgelerinde yüzde 36 büyüdü*. <https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/turkiye-bankalar-birligi-ticari-krediler-deprem-bolgelerinde-yuzde-36-buyudu/3128018>
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB). (2023). Finansal İstikrar Raporu – Mayıs 2023, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Yayınları, Ankara. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/577172b0-7dc5-4c4e-9d67-62d64babdc7/1.Tam%2BMetin.pdf?CACHEID=ROOTWORKSPACE-577172b0-7dc5-4c4e-9d67-62d64babdc7-owJNdzV&MOD=AJPERES&utm_source=chatgpt.com
- Türkiye Sigortalar Birliği (TSB). (2023). Ticari Sigortalar Raporu 2023, Türkiye Sigorta Birliği Yayınları, Ankara. <https://www.tsb.org.tr>

EXTENDED ABSTRACT

The earthquakes that struck southeastern Türkiye on February 6, 2023, centered in Kahramanmaraş, stand among the most devastating natural disasters in the country's modern history. Beyond their tragic humanitarian toll, these events profoundly disrupted the financial ecosystem, challenging the operational resilience of banking and insurance institutions and exposing structural vulnerabilities in the nation's financial architecture. This study investigates the extent to which Türkiye's financial system, specifically the banking and insurance sectors—was able to absorb, adapt to, and recover from the economic shocks that followed the earthquakes. Drawing upon a mixed-methods approach, the research integrates quantitative data from official institutions with qualitative insights gathered through semi-structured interviews with bank managers, insurance executives, and public authorities. By combining statistical analyses with contextual interpretation, the study seeks to evaluate not only the immediate disruptions in financial operations but also the institutional responses, policy measures, and behavioral adaptations that shaped post-disaster recovery.

Quantitative data were compiled from the Banking Regulation and Supervision Agency (BRSA), the Natural Disaster Insurance Institution (DASK), the Turkish Statistical Institute (TÜİK), the Turkish Insurance Association (TSB), and the Ministry of Treasury and Finance (HMB). These datasets included indicators such as total loan volumes, non-performing loan ratios, ATM and branch accessibility, the number of insured dwellings, claims processing rates, and public financial interventions. The data were contextualized by comparing the 2023 outcomes with those of the 1999 Marmara Earthquake to identify structural improvements and persistent deficiencies. Complementing this, twelve in-depth interviews were conducted with financial sector professionals and policymakers, focusing on operational challenges, regulatory coordination, digital banking capacity, insurance penetration, and public perception of financial institutions. The thematic analysis of these interviews revealed seven core issues: the collapse of physical access channels, weaknesses in digital infrastructure, low insurance awareness, constraints in reinsurance capacity, the temporary nature of public interventions, erosion of institutional trust, and the absence of sustainable resilience planning.

The findings demonstrate that the earthquakes triggered a substantial contraction in regional credit activity, a deterioration in loan performance, and a breakdown in transactional continuity. In the eleven affected provinces, total credit volume declined by approximately 18 percent within three months, while the ratio of non-performing loans rose from 2.1 percent to 4.7 percent. Although this deterioration was slightly milder than that observed after the 1999 Marmara Earthquake, it still signifies considerable systemic stress. The disruption of physical banking networks, with over 40 percent of branches and nearly a quarter of ATMs rendered inoperable, forced institutions to rely on mobile and container branches to sustain minimal service continuity. Digital banking usage plummeted by 92 percent in the first week after the disaster, illustrating the fragility of financial digitalization when physical and network infrastructure collapse simultaneously. These findings underscore the dual dependence of modern financial systems on both technological and physical infrastructure, and the need for redundancy mechanisms such as satellite-based data centers, offline transaction capabilities, and mobile connectivity alternatives.

In the insurance sector, the shocks revealed even deeper structural limitations. Although Türkiye has made notable progress since 1999 through the establishment of DASK, insurance penetration remains limited. Only 56 percent of dwellings nationwide, and just 42 percent in the disaster-affected provinces, were covered by compulsory earthquake insurance. Among the 600,000 claims submitted to DASK, more than half of the cases have been paid, highlighting the substantial gap between insurance coverage and the high reconstruction costs, which are estimated at over one million Turkish lira per dwelling. The statutory coverage ceiling of 640,000 lira proved insufficient in urban areas, leaving a large share of financial losses uninsured. Commercial insurance penetration was even weaker, with only 16 percent of small and medium-sized enterprises possessing business interruption or property insurance. The combination of limited coverage, delayed payments, and low awareness not only hindered financial recovery but also eroded trust in the insurance system. Reinsurance constraints further aggravated the situation, leading to payment delays of up to six months and highlighting the systemic interconnectedness between local insurers and global risk markets.

Public interventions provided temporary relief but fell short of achieving structural resilience. The government introduced a six-month moratorium on credit repayments, expanded credit guarantees through the Credit Guarantee Fund, and launched financial assistance programs worth approximately 50 billion Turkish lira.

These measures effectively reduced short-term delinquency rates, but qualitative evidence suggests that they primarily served consumption smoothing rather than productive reinvestment. Similarly, insurance policy limits were adjusted upward, yet they remained insufficient relative to the scale of losses. Coordination between banks, insurers, and public agencies was often hampered by data fragmentation and procedural delays, which extended credit disbursement and claim processing times.

Comparative analysis with the 1999 Marmara Earthquake indicates moderate progress in institutional responsiveness and digital preparedness but also persistent deficiencies in pre-disaster planning, coordination mechanisms, and public awareness. The 1999 crisis led to a 22 percent credit contraction and a 5.1 percent increase in non-performing loans; the 2023 outcomes were somewhat less severe due to regulatory reforms, yet the systemic challenges of information flow, risk communication, and operational continuity remain largely unresolved. The study finds that while Türkiye's banking sector has developed partial resilience through digitalization and emergency protocols, these mechanisms are not yet sufficient to ensure uninterrupted financial inclusion during large-scale disasters. Similarly, the insurance sector has achieved regulatory maturity but still struggles with coverage adequacy, reinsurance dependence, and limited policyholder literacy.

The qualitative evidence gathered from industry participants paints a consistent picture: resilience is undermined not only by financial and infrastructural constraints but also by behavioral and institutional dynamics. Many respondents emphasized the erosion of trust in both banks and insurers, arguing that delays, lack of transparency, and inadequate communication amplified the perception of institutional failure. This loss of confidence poses long-term risks to financial inclusion and recovery, as individuals and businesses withdraw from formal financial systems. Accordingly, the study highlights the need for comprehensive resilience frameworks that combine technological redundancy, institutional coordination, and trust-building mechanisms.

In conclusion, the research argues that strengthening financial resilience in disaster-prone economies requires an integrated strategy encompassing three pillars: digital and operational redundancy in the banking system, expanded and flexible insurance coverage supported by robust reinsurance capacity, and proactive public-private coordination anchored in transparent governance. Implementing these measures will enhance not only the continuity of financial services during crises but also the adaptive capacity of the entire financial ecosystem. Beyond its empirical findings, the study contributes to the international literature by illustrating how disaster resilience in emerging economies depends on the alignment of financial infrastructure, regulatory frameworks, and societal trust. The Turkish experience following the February 6 earthquakes demonstrates that while progress has been made since 1999, the path toward a truly resilient financial system requires sustained investment in preparedness, inclusion, and institutional coherence.